САБОРНИ НАУЧНИ И ПАТРИОТСКИ ДУХ

Поштована породице Савић, поштовани Милетови пријатељи и сарадници,

У животу често оно што неко дефинише као „случај“ одреди људске судбине. Одреди их и на добар и на лош начин. Одведе нас стазама за које нисмо претпостављали да постоје, ка исходиштима за која нисмо знали.

У пролеће те 2004. године сам, на предлог председника Владе Србије др Војислава Коштунице постао министар науке и заштите животне средине. По струци хемичар, и факултетски човек, суштински нисам познавао потребе и начин функционисања научних института. Нисам ни знао специфичности друштвених и хуманистичких наука, њихове потребе и особености, начин вредновања радова и унутрашње односе. Замолио сам, недуго након именовања, у једном потпуно неформалном разговору др Коштуницу и др Александра Никитовића, његовог шефа кабинета, да ми као људи из света друштвених наука, предложе човека који би био заменик министра, у новије се време су та функција назива функцијом државног секретара. Молио сам да човек кога предложе научно и организационо буде мој антипод, да буде са института, а не факултета, да се бави друштвеним или хуманистичким наукама, а не природним наукама, да по могућству има искуства у руковођењу. Тражио сам још, можда и најважније у овим злим и потрошним временима, да то буде поштен човек, човек који неће правити компромисе, човек уз кога ће онај мали део државних финансија који припада науци, бити сигуран и на најбољи могући начин искоришћен.

Без трунчице су размишљања моји саговорници предложили човека кога нисам знао, за кога нисам до тада чуо-Милета Савића. Позвао сам Милета, разговарали, договорили се, и ја сам мислио да сам добио заменика. И добио сам га. Али сам добио и много, много више, добио сам Човека. Са великим „Ч“. А то се данас неупоредиво теже налази. Када се нађе.

Био је добар дух и био је савест свих нас у Министарству науке и заштите животне средине који смо са њим сарађивали. Исправљао је грешке, био у стању да брзо продре у ма коју тему, чак и у оне за које, формално, није био стручан. У тешким моментима, у онима у којима је неопходно доносити одлуке које се чине као избор између зла и горег, умео је да рационализује ствари и да хладне главе предлаже она решења која су за државу најбоља. Штитио је логику и интересе друштвених и хуманистичких наука, али не тако што би било коме другом нанео штету, не тако што би одгусарио делић буџетског колача више, свестан да тиме некога другог, кога вероватно није видео или неће видети, штети. Радио је то тихо и упорно, објашњавајући нама, већини који смо добили образовање из природних или техничких наука, како су ствари из визуре других научних области другачије, како и колико је волунтаризам кога је раније било, нанео штету, нанео ране које тешко зацељују, оним областима науке из којих је дошао, а које

су, мада често ван насловних страна медија, за сваку државу и народ од непроцењивог значаја.

Никада га за све године наше сарадње нисам чуо да је повисио глас. Нисам га видео да је изгубио главу или наду. У тешким моментима сам знао да њему, као родитељу или старијем брату, могу да се обратим за савет, за помоћ. И знао да ћу их добити. Био је нека врста непристрасног судије у ситуацијама, а било их је, када смо у министарству имали размимоилажења око појединих одлука. Знало се тада, када се ствари закувају, да идемо по суд код најмудријег од нас. Био је човек утемељених и чврстих идеолошких уверења. Та смо уверења делили. Али му уверења нису сметала да на исти начин разговара са истомишљеницима и са људима који размишљају другачије и у идеолошком и у дневно-оперативном смислу. И, апсолутно сам у то убеђен, за разлику од свих нас осталих који смо били привремено чиновници министарства које сам водио, и који смо иза себе оставили и оне који нас се, заслужено или незаслужено, сећају по добру, и оне који нас, заслужено или незаслужено памте по лошем, за Милета Савића, баш зато што је био другачији од нас, нико не уме, не може да каже ниједну лошу реч.

Борио се за Закон о Српској енциклопедији, за Закон о Речнику САНУ, за редовно финансирање ових великих и важних подухвата. Захваљујући његовом пресудном утицају смо у тим временима успевали да обезбедимо колико-толико пристојно финансирање Српског биографског речника Матице Српске. Радовао га је сваки нови том, радовала га је свака књига која би до министарства дошла или залутала, свака књига чију би израду или штампање министарство помогло. Волео је свој Зворник. Волео је Републику Српску. Волео је свој народ.

У животу често оно што неко дефинише као „случај“ одреди људске судбине. Ја у случај не верујем. Захвалан сам Творцу што ми је пружио, можда и незаслужену прилику, да упознам једног изузетног човека, Милета Савића. Да мене, као и све људе који су са њим сарађивали, учини бољим. Памтићемо га.

Изговорено на Комеморативном скупу, на Учитељском факултету у Београду, 26. јануара 2015. године.

др Александар Поповић, министар науке и заштите животне средине у Влади Републике Србије од 2004. до 2007. године, у време када је професор Миле Савић био државни секретар.